

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetusluonnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Diaarinumero: VN/29126/2024

Kaivosteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ja nostaa esiin seuraavat huomiot hallituksen esitykseen:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön niin kutsutun teollisuuspäästädirektiivin muutokset.

Teollisuuspäästädirektiivi on monella tapaa tärkeä eurooppalainen ohjausväline teollisuuden päästöjen vähentämisessä. Kaivosteollisuus ry korostaa, että kansallisen toimeenpanon tulee turvata eri toimialojen toimintaedellytykset eikä aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa tai tehottomia investointeja.

Pohdinta soveltamisalasta: Soveltamisalan laajentamisen myötä uudistettu teollisuuspäästädirektiivi kattaa metallimineraalien kaivostoiminnan siten, että soveltamisalaan sisältyy metallia tuottavien mineraalien louhinta malmina, sekä näin louhittujen kaivosmineraalien käsittely laitosalueella eli pääasiassa nr rikastustoiminnot teollisesti laitosalueella.. Tältä osalta lainsäädäntöön otettavat määrittelyt on syytä yhdenmukaistaa kaivoslain (2011 muutoksineen) kanssa.

Direktiivin muutoksessa sen soveltamisalaa laajennettiin kattamaan myös metallimalmikaivokset. Tietojemme mukaan tämä ratkaisu on herättänyt kritiikkiä ja kyseenalaistettu erityisesti Saksassa ja Ruotsissa. Tämä osoittaa, että soveltamisalan laajentaminen ei ole yksiselitteistä ja siihen liittyy kansainvälistä keskustelua sekä erilaisia näkemyksiä direktiivin tarkoituksenmukaisuudesta kaivosalan kannalta. Lisäksi Suomessa on huomioitava, että viranomaisresurssit eivät tällä hetkellä riitä lainsäädännön tehokkaaseen ja Suomea tyydyttävällä tavalla tapahtuvaan toteuttamiseen. Tämä resurssipula voi hidastaa toimeenpanoa ja aiheuttaa epävarmuutta alan toimijoille, mikä korostaa tarvetta realistiselle aikataululle ja riittävien resurssien varmistamiselle.

Päästöraja-arvot: Päästöraja-arvojen määrittelyssä hallituksen esityksen tulee olla yhdenmukainen direktiivin kanssa. Raja-arvojen asettaminen perustuu toiminnanharjoittajan arvioon BAT-päästötasojen vaihteluvälin pohjalta, huomioiden kokonaisympäristövaikutukset ja teknistaloudelliset näkökulmat. Metallimalmikaivosten osalta tulee käyttää direktiivin tarjoamia joustomahdollisuuksia, koska ns BREF-asiakirjan laatiminen on osoittanut, ettei tietämys ja laitostiedot kaivostoiminnasta ole ajan tasalla EU:ssa. Lisäksi on huomioitava, että kaivannaisjätten BREF-asiakirja on annettu muulla oikeuttamisperiaatteella ja sen suhde tulevaan BREF-asiakirjaan on epäselvä.

Kannatamme Teknologiateollisuus ry:n kantaa siitä, että BAT AEL vaihteluvälin alinta arvoa ei tulisi asettaa kategoriseksi lähtökohdaksi, vaan lupaharkinnassa tulisi tarkastella BAT AEL vaihteluvälin ohella myös ympäristölaatuvaatimusten täyttymistä ja teknistaloudellisia seikkoja. Tämä on merkityksellistä siksi, että päätelmien tulee olla sovellettavissa myös jo olemassa oleviin laitoksiin, joissa käytössä oleva tekniikka voi olla rakennettu huomattavasti vanhempien BAT-päätelmien aikana. Näissä laitoksissa prosessien modernisointi saattaisi vaatia mittavia ja teknistaloudellisesti kohtuuttomia investointeja.

Ympäristötehokkuus: Ympäristötehokkuusvaatimusten tulee koskea laitoksen normaaleja toimintaolosuhteita. Kaivosteollisuus ry katsoo, että määritelmien ja vaatimusten tulee noudattaa direktiiviä ilman kansallisia lisäyksiä. Samalla on huomioitava, ettei esimerkiksi kuparin tuotanto ole vertailukelpoista esimerkiksi taustapitoisuuksien tai ilmasto-olosuhteiden taikka ylipäänsä geologisen maankamaran osalta Suomessa verrattuna keskimääräiseen näkemykseen olosuhteista muualla EU:n alueella.

Ympäristöjärjestelmä: Esitykseen ei tule sisällyttää vielä Omnibus-käsittelyssä olevia elementtejä.

Siirtymäsuunnitelma: Siirtymäsuunnitelmaa koskevat vaatimukset tulee huomioida Omnibusin mahdolliset muutokset. Esityksessä tulee todeta, että siirtymäsuunnitelma on viitteellinen ja siihen voi sisältyä syvä teollinen muutos. Soveltamiskynnystä ei tule nostaa liian korkeaksi, ja muutoksista tulee tiedottaa selkeästi.

Kaivosteollisuus ry korostaa, että kansallisessa toimeenpanossa on olennaista huomioida kokonaisympäristöhyödyt, kustannustehokkuus ja alan toimintaedellytykset sekä välttää kansallisia lisäyksiä, jotka voisivat heikentää alan kilpailukykyä tai ennakoitavuutta

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Muut kommenttinne hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommenttinne ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

-

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

-

Suomela Pekka
Kaivosteollisuus ry